

ZIGMUND FREYDNING PSIXOANALITIK NAZARIYASI

Avezov Olmos Ravshanovich¹

olmosavezov85@gmail.com

Shavkatova Shaxnoza Po'lot qizi²

Pedagogika fakulteti talabasi

shahnozashavkatova20@gmail.com

¹⁻²Buxoro davlat universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7031011>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Zigmund Freydning psixoanalitik nazariyasi haqida ma'lumot keltirilgan. Z.Freyd tadqiqotlari va ularning natijalari yoritib berilgan. "Id", "Ego", "Superego" tushunchalariga ta'rif berilgan.

Kalit so'zlar: "Id", "Ego", "Superego", psixoanaliz, gipnoz, onglilik, ongsizlik, ongosti,

Kirish: 1873 yilda Vena universitetiga kirishdan ancha oldin, yosh Zigmund Freyd mustaqillik va yorqinlik alomatlarini ko'rsatdi. U ajoyib xotiraga ega edi va o'qishni, she'riyatni va falsafani shunchalik yaxshi ko'rardiki, u bir vaqtlar kitob do'konidan o'z mablag'idan tashqari qarzga botgan. Tibbiyot maktabini tugatgandan so'ng, u asab kasalliklari bo'yicha ixtisoslashgan xususiy amaliyotni ochdi. Biroq, ko'p o'tmay, u buzilishlari nevrologik muammoga ega bo'lmagan bemorlarga duch keldi. Misol uchun, bemor qo'lidagi barcha his-tuyg'ularini yo'qotgan bo'lishi mumkin, ammo shikastlanganda butun qo'lni falajlaydigan sezgi nervi yo'q va boshqa hech narsa yo'q. Freydning bunday buzilishlarning sababini izlashi insonning o'zini o'zi anglashini o'zgartirishga qaratilgan yo'nalishga aylantirdi.

Asosiy qism: Ba'zi nevrologik kasalliklar psixologik sabablarga olib kelishi mumkinmi? Bemorlarni kuzatish Freydni ongsizlikni "kashf qilishiga" olib keldi. Uning fikricha, ko'r yoki karlik kuchli tashvishga sabab bo'lgan narsani ko'rish yoki eshitishni istamaslik natijasida yuzaga kelishi mumkin. Freyd dastlab gipnoz ongsizlar uchun eshikni ochishi mumkin deb o'ylardi, lekin uning bemorlari gipnoz uchun notekis qobiliyatni namoyon qildilar.

E'tibor bering, "Id" mutlaqo ongsiz, ammo "ego" va "superego" ham ongli, ham ongsiz ravishda ishlaydi. Muzlagan aysbergning qismlaridan farqli o'laroq, "id", "ego" va "superego" o'zaro ta'sir qiladi.

"ID" ongsiz ruhiy energiya rezervuarini o'z ichiga oladi, Freydga ko'ra, asosiy jinsiy va tajovuzkor impulslarni qondirishga intiladi. "Id" zavqlanish prinsipi asosida ishlaydi va darhol qondirishni talab qiladi.

"EGO" shaxsning asosan ongli, ijro etuvchi qismi.

"SUPEREGO" haqiqat talablari o'rtasida vositachilik qiladi. "Ego" reallik prinsipi asosida ishlaydi, "Id" ning xohish-istaklarini qondiradi. Haqiqiy ravishda og'riqdan ko'ra zavq keltiring

Natijalar va muhokamalar:

Freyd uchta o'zaro ta'sir qiluvchi tizimni taklif qildi: "id", "ego" va "superego". Ongli ruhiy energiya doimiy ravishda omon qolish, ko'payish va tajovuz qilish uchun asosiy impulslarni qondirishga intiladi. "Id" zavqlanish printsipi asosida ishlaydi, u darhol qoniqishni qidiradi. Hukmron odamni tasavvur qilish uchun yangi tug'ilgan chaqaloqni o'ylab ko'ring, tashqi dunyo sharoitlari va talablariga hech narsaga e'tibor bermasdan qoniqish uchun yig'laydi. Yoki kelajakni emas, balki hozirgi zamon istiqboliga ega bo'lgan odamlarni o'ylab ko'ring - ko'pincha tamaki, spirtli ichimliklar va boshqa giyohvand moddalarni iste'mol qiladigan va kelajakdagi muvaffaqiyat va baxt uchun bugungi zavqni qurbon qilishdan ko'ra, hoziroq ziyofat qiladiganlar. "Ego" rivojlanishi bilan yosh bola haqiqiy dunyoga javob beradi. Haqiqat printsipi asosida ishlaydigan "ego", uzoq muddatli zavq keltiradigan "id"ni real usullarda impulslarini qondirishga intiladi. (Tasavvur qilinga, agar "ego" bo'lmasa, biz o'zimizning barcha cheklanmagan jinsiy yoki tajovuzkor impulslarimizni namoyon qilsak, nima bo'lardi). "Ego" bizning

qisman ongli idroklarimiz, fikrlarimiz, hukmlarimiz va xotiralarimizni o'z ichiga oladi. Taxminan 4-5 yoshda, Freyd nazariyasiga ko'ra, bolaning "ego"si yangi paydo bo'lgan superego talablarini tan oladi, bu bizning axloqiy kompasimiz (vijdonimiz) ovozi, bu egoni nafaqat haqiqiy, balki ideal deb hisoblashga majbur qiladi. "Superego" o'zimizni qanday tutishimiz kerakligiga e'tibor qaratadi. U mukammallikka intiladi, harakatlarni baholaydi va ijobiy mag'rurlik yoki salbiy aybdorlik tuyg'ularini keltirib chiqaradi. Favqulodda kuchli superegoga ega bo'lgan odam fazilatli bo'lishi mumkin, ammo o'zini aybdor his qilishi mumkin. "Superego"ning talablari ko'pincha "id" talablariga zid bo'lganligi sababli, ego ikkalasini yarashtirish uchun kurashadi. Bu "id"ning impulsiv talablari, "superego"ning cheklovchi talablari va tashqi dunyoning real hayotiy talablariga vositachilik qiluvchi shaxs "ijrochi" "Ego".

Xulosa: Quydagi ma'lumotlarga asoslanib shuni ta'kidlash mumkinki, shaxsning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida Freyd nazariyalarining ahamiyati juda yuqoridir Uning ongsizlik nazariyasi kuzatuvlarga asoslanib qarasak, haqiqatga juda yaqin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Z.T.Nishonova va boshqalar. Psixodiagnostika. o'quv qo'llanma. T.: 2008
- 2.T.R. Bekmirov "Shaxsning emotsional irodaviy holatlari" uslubiy qo'llanma 2022
- 3.Z.T.Nishonova, Z.Qurbonova, S.Abdiyeva. Psixodiagnostika va eksperimental psixologiya. O 'quv qo'Mlanma. T.: "Tafakkurbo'stoni" - 2011..
- 4.R.Y.Toshimov, E.G'.G'oziyev. Psixodiagnostika va amaliy sixologiya. O 'quv qo'llanma. T.: TDPU - 2004.
- 5.E.G'oziyev. Umumiy psixologiya. T.:2012.
6. Бодалев А.А., Столин В.В. Общая психодиагностика. М.:2001
7. Немов Р.С. Психология. 3-книга. М.: 2003.
8. Романова Э.С. Психологическая диагностика, Спб.:
- 9.Mayers "Psixologiya" Kitob